

Mi a SZERELEM?

Szendrey Júlia és Petőfi Sándor
örök szerelmének története.

*finer
selection*

FEDINA LÍDIA

FEDINA LÍDIA

Mi a
SZERELEM?

Szendrey Júlia és Petőfi Sándor
örök szerelmének története.

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2024

1.

HARC

A BOLDOGSÁGÉRT

”*Nem szeretem az uramat...*”

Jesszusom, hogyan is írhatta le ezt? Ezt a levelet nem küldheti el Térey Marinak. Ilyet nem írhat egy ifjú asszony a nászútjáról!

Mennyire más volt egy éve még... Könnybe lábadó szemmel bámult le a papírlapra a koltói kastélyban, és szinte látta maga előtt azt a régi jelenetet, ami talán egy másik életben történt. Akkor találkozott először Petőfi Sándorral.

1846. szeptember 6-a volt, a megyebál előtti nap. Szendrey Júlia akkor már Térey Marinál vendégeskedett Nagykárolyban, a szülei csak másnap jöttek az új alispán beiktatására.

– Ha a nagyságos asszony megengedi, elvinném a kisasszonyokat a hintómon. Egyet fordulnánk a városban – mondta Riskó Ignác, amint megállította a három nő mellett nyitott, kétlovas hintóját.

A csinos főjegyző lenszöke hajával és bajuszával, kecskeszakállával híres férfiszépségnek számított a megyében. De nemcsak jóképű és elegáns volt, hanem jómódú is – Szatmár megye főjegyzője, művelt

ember: költő, akinek időnként versei jelentek meg az országos lapokban. Téreyné boldogan vette volna, ha udvarol a lányának, de Riskó inkább Júliához szeretett volna közeledni. Pedig szépség dolgában Térey Mari kisasszonyt mindenki rögtön a gyönyörű Lauka Janka után tette, míg Szendrey Júliát csak a csinos, legfeljebb enyhe kancsalsága miatt a *különleges* jelzővel illették. Riskónak mégis Júlia kellett volna, ha a lány komolyabb érdeklődést mutat az irányába. De nem tette, ahogyan Mari sem, és az anyja tudta is, hogy miért. Azt a semmirekellő Ábrányi Kornélt bálványozza a lánya! Egy zenészt, aki nem átalija zeneszerzőnek nevezni magát, és aki csak arra jó, hogy ha egy estéből a fiatalok táncmulatságot akarnak rögtönözni, hát le lehet ültetni a zongorához, hogy játsszék. Mari meg előbb-utóbb odakavardik mellé, először csak kottát lapozni, aztán négykezeset játszani, együtt énekelni, míg neki kell visszaparancsolni a táncosok közé – főleg, ha kérőként szóba jövő fiatalemberek is jelen vannak: mint ez a Riskó.

– Menjetek csak! – adta meg az engedélyt Téreyné a kocsikázásra, és a lányok örömmel igyekeztek fel a hintóba.

– Jöjjön nagyságos asszonyom is! – hívta Riskó Téreyné, de az nevetve hátrított.

– Nem való már nekem az ilyen bolondság!

A lovak nekiveselkedtek, a leányok sikkantva estek hátra az ülésben. Riskó kacagott rajtuk, és Téreyné most nem bánta, hogy Júlia is ott ül a kocsin. Majd azt lehet mondani, ha valaki szóvá tenné a sikkogatókat, hogy ő viselkedett illetlenül, nem Mari. Így nyugtatgatta magát, míg befordult a rőföshöz, ahová a lányokkal indult, amikor Riskó megtalálta őket.

Egy pár kesztyűt akart venni, a rőfös most kapott szállítmányt, lehetett válogatni, próbálgatni. Bár már szeptember eleje volt, de nyári

meleg. Először tehát egy könnyű kis csipkedarabot vásárol. A női kéz ugyanis igen hamar elárulja az életkort, hiába próbálják azt mindenféle praktikákkal kendőzni. Ha viszont valaki kesztyűt visel, látszhat akár húszévesnek is – enyhe túlzással...

– Mama, mama! Jöjjön gyorsan! Nézze, kik vannak itt! – nyitott be az ajtón Mari nagy izgalommal.

Téreyné először meghökkent – máris visszatértek a kocsikázásból? Aztán bosszús lett – csak annak a mihaszna Ábrányinak szokott így örvendezni a lánya, de ahogy kinézett a bolt ablakán, három fiatalembert pillantott meg odakint Riskó kocsija mellett állni. Úgy fogták közre Júliát, mintha nem a hintóról, hanem a mennyből szállt volna alá. Kettőjüket jól ismerte: Pap Endrét, a költőt, aki ügyvédként működött a megyében, és Sass Károlyt, aki az erdődi uradalomban volt írnok Szendrey Ignác mellett, de a harmadikat még sohasem látta. A középtermetű, fekete hajú, sötét bőrű férfiről hirtelenjében nem tudta volna megmondani, hogy vonzónak vagy el-lenszenvesnek találja-e.

– Ha megbocsát egy pillanatra – mondta a rőfösnek, és kisetett a bolt elé.

– Nagyságos asszonyom! – fordult oda hozzá azonnal Pap Endre, aki a legkevésbé sem volt érdekes fiatalembert, mivelhogy már meg-nősült.

– Hogy van a drága Jozefa? – érdeklődött az asszony felől udvariasan Téreyné, mire Pap szégyellősen elmosolyodott.

– Mindenórásak vagyunk már...

– Ó, de nagyszerű! – kurjantotta Mari, mire Téreyné elnyomott egy fintort. A gyerekszülésben éppen nincs semmi nagyszerű, végigkínlódja azt minden asszony, majd Mari is megtudja, ha eljön az ideje. Ő nem panaszkodhat, mert igen gyorsan és könnyen szülte

mind a négy gyermekét, de Júlia anyja, akit az ég, még nincsen egy éve, megáldott egy fiúgyermekkel, igen megszenvedte mind a három alkalmat. A legutóbb – az ura nagy bosszúságára – már doktorért küldtek, mire mégis meglett a baba... Tekintete Júliára vándorolt, aki szótlanul, illedelmesen várt, aminek Téreyné most kimondottan örült.

– Gratulálok, Pap, gratulálok! – mondta az asszony gépiesen.

– Nagyságos asszonyom! – hajolt oda kézcsókra Sass Károly Téreyné keze fölé. – Ha szabad megjegyeznem, csak úgy pompázik ma! Elhomályosít mindenkit a fényével.

Egy csinos ember bókja, főleg, ha ennyire egyértelmű, egy negyvenedik évét már betöltött nő szívét is megdobogtatja. Téreyné pár pillanatig elmerült múltjának abban a pillanatában, amikor jövődöbeli férjét bemutatták neki. Jól tudta, hogy hozzá kell majd mennie, ebben a szülőik már megegyeztek, és ezért ellenszenvvel fogadta Térey Ignácot. Ám amikor megpillantotta, és Térey kezét csókolt neki – akkor még nem kellett kesztyűt viselnie –, beleszédült a sűrű szempár pillantásába és a csinos arc mosolyába. Azonnal megszerette és azóta is szereti a férjét, aki sosem lett hűtlen hozzá.

Lám, a szerzett házasságok olykor jobban sikerülnek, mint azok, amelyeket nagy, viharos szerelem előz meg. Így jártak ennek a nyomorult Júliának a szülei is. Szendrey Ignác polgárlányba szeretett bele, valami kovács leányába, akiről mit sem tudni. Talán horvát-örmény nemzetiségű, a barátnője, Júlia keresztanyja, Tolnay Józsefné született vépi Jugovits Júlia, biztosan az. Ez magyarázhatja Júlia sötét haját és szemét. Mindenesetre nagy szerelem lehetett, mert a kislány három hónappal az esküvő után már ott rugdalózott a bölcsőben. De szerelemgyerekeknek éppen nem sikerült a legjobban. A haja ugyan szép lenne, de rövidre nyírja, a szeme fekete és tüzes, csakhogy

kancsít kissé az istenadta, de talán éppen ez a hamiskás nézés vonzza hozzá a férfiakat, akik úgy ragadnak rá, mint légy a lépes mézre...

Miközben ezek átfutottak az agyán, Téreyné a harmadik úr felé fordult, aki Marira szinte ügyet sem vetve Júliára figyelt. Ez a Júlia – pedig a viselkedésében nincs kivetnivaló, hiszen akkor nem engedné a leánya közelébe – sorra hódítja el Mari elől a jobb kérőket. Inkább udvarolna neki az a mit sem érő Ábrányi Kornél, de hát az Marit vette célba!

– Kérem, nagyságos asszonyom, engedje meg, hogy bemutassam kedves barátomat, Petőfi Sándort!

Riskó szavai visszarántották Téreynét a valóságba, és miközben a kezét nyújtotta a kevéssé tetszetős külsejű fiatalembernek, Papra, aztán Sassra pillantott.

– Örvendek. Régóta ismerik egymást?

– Ó, igen! – bólintott Pap, Sass meg magyarázkodni kezdett:

– Sárszentlőrincen együtt járt iskolába a bátyámmal.

– István kiváló barátom – mosolygott Petőfi –, és most már Károly is az.

– Kegyelmed is jegyző, netán az új főispánhelyettes mellett? – nézett Petőfire fürkészően Téreyné.

– Barátunk költő, aki a szépprózában is jeleskedik – magyarázta Riskó. – Idén már a nyolcadik verseskötete jelent meg, ha beleszámítjuk az elbeszélő költeményeket is.

– Tavaly az *Életképek*ben olvastuk az *Úti jegyzeteket* felvidéki útjáról – jutott Mari eszébe, honnan ismerős neki a Petőfi név, de az anyja szigorú pillantása belefojtotta a szót.

– Nagyszerű! – mondta Téreyné, és máris a helyén kezelte Sándort. Egy poéta, akiért nem érdemes lelkesedni, hacsak nem származik gazdag családból... – A híres-neves Peteörfy famíliából? – kérdezte, mire

Mari összevonta a szemöldökét. Nem hallott soha e „híres-neves” családról. Sejtette, hogy anyja csak úgy kitalálta, mert így akarja kitudni, miféle származású az *Úti jegyzetek* szerzője.

Júlia a legszívesebben kijavította volna, hogy nem Peteörfy, hanem Petőfi, de nem tehetett, ráadásul a keszkenőjének sikerült kiszabadulni a ruhaujjából, és hiába kapott utána, az ráesett Riskó lovának patájára.

– Ah! – mondta, mire minden tekintet felé fordult, és Riskó már ugrott is, hogy a segítségére legyen.

– A kegyed keszkenője poros lett, kérem, engedje meg, hogy vásároljak önnek egy tisztát itt, a rőfösnél!

Mire bárki bármit mondhatott volna, Riskó már bent is termett a boltban, és zsákmányát, a leány keszkenőjét a zsebébe dugta. Petőfi bosszankodva nézett utána – ezt neki kellett volna megtennie! Júlia viszont szenvedve felkiáltott:

– Kérem, ne engedjék, hogy kiadásba verje magát! Sass, kérem, legyen olyan jó!

Sass, a kérésnek engedve, Riskó után lódult a boltba, közben Mari alig bírta visszafojtani nevetetnékjét azon, ahogyan a férfiak a barát-nője kegyeit keresik, és ahogy Júlia játszik velük. Remekül szórakozott, és teljes szívéből csodálta Júliát.

Csak Pap álldogált tétován, és Téreyné nézett kérdően Petőfire, akitől – e közbjáték ellenére – várta a választ.

Petőfi ugyanúgy értette a kérdés lényegét, mint Mari, de Téreyné maga is csinos asszony volt, a két leányt pedig reggel, érkezése után nem sokkal volt alkalma megcsodálni Szarvas fogadóbeli szobájának ablakából.

Mivel a Térey-ház éppen a fogadóval szemközt helyezkedett el, a leányok azzal múlatták az időt, hogy az érkező vendégeket szemlélték

az ablakból. Csacsogtak, kacarásztak, és Petőfi – kissé visszahúzódva a szobájába – gyönyörködhetett bennük, hiszen a két ablakot csak az utca választotta el egymástól.

– Nincs szerencsém ismerni ezt a családot – hajtotta meg a fejét udvariasan, és elnyomta éledő haragját. Ez az asszony nem sértegeti, csak igyekszik tájékozódni, és ha a leányok közelébe akar kerülni, nem haragíthatja magára gardedámjukat. – Atyám redemptus¹ ember, és a mézárosmesterség a tisztos foglalkozása.

Azt nem mondta, hogy az apja földönfutó, mert az 1838-as nagy árvíz mindenét elvitte. Még szerencse, hogy a szakmája megélhetést biztosít neki meg a családjának. Azt sem magyarázta el, hogy az apját még Petrovicznak hívják, ő abból magyarosította a nevét, nem is olyan régen.

– Nem baj, nem baj – bólogatott Téreyné, ami éppen az ellenkezőjét jelentette. Így nem is örült túlzottan, amikor Mari odafordult hozzá.

– Meghívjuk az urakat estére egy csokoládéra, ugye, mamám?

Téreyné mosolyogva bólintott.

– Jöjjenek csak, elvárjuk az urakat.

– Én nem ígérhetek semmit... – szabódott Pap.

– Júlia! – Riskó fordult ki a boltból Sass kíséretében. Egy igen furcsa színű, leginkább kikericcságának mondható keszkenőt lobogtató nagy lelkesen. Ahogy meglátta, mit sikerült vásárolni, Mariból kipukkant a kacagás.

– Pontosan illeni fog Júlia báli ruhájához!

Petőfi elfordult, hogy elrejtse a választás feletti derűtségét.

¹ Redemptus: egyfajta rang, majdnem nemes; szabad ember (nem jobbágy), csak a nádor ítélkezhetett felette, a vármegye és a nemesi bíróság nem

– Kegyed nem találja szépnek? – ütközött meg Riskó a beszéden, és kétségbeesetten nézett a csipkés szélű batisztdarabra.

– Nem tudtam megakadályozni... – mentegetőzött Sass zavartan, és nem lehetett tudni, mire gondol, hogy Riskó ezt a kendőt válassza, vagy hogy egyáltalán vásároljon.

– Odabent más színűnek látszott... – nyögte zavarban Riskó, mire Júlia kivette a kezéből a keszkenőt.

– Csodálatos, kedves Riskó! Ilyen színű keszkenőm még úgyszin-csen.

Téreyné villámló tekintetet vetett Júliára. Miféle modortalanság ez? Fiala hölgyek nem fogadnak el ajándékot csak úgy férfiaktól! Még egy szál virágot is csupán azért, hogy a hajukba tűzzék!

Júlia értette a bosszúság okát, és már nyújtotta is át a keszkenőt Téreynének.

– Ha megtenné, hogy átadja mamámnak. Ő majd eldönti, viselhetem-e...

Ez utóbbi kijelentést kacér oldalpillantással kísérte, amit Riskóra vetett, de a látóterébe belevillant egy égő tekintet.

– Kegyelmed talán nehezményezi a sárga színt? – fordult oda Petőfihez Júlia támadóan.

– Én nem értek a hölgydivathoz! – tért ki a válasz elől a költő.

Téreyné ezen a ponton úgy gondolta, véget vet a társalgásnak.

– Délután elvárjuk az urakat csokoládéra. Isten áldja mindannyiukat!

Terelni kezdte a lányokat a bolt felé, és azok nem ellenkeztek. Mari még vetett egy kacagós pillantást Riskóra, mert roppantul mulatságosnak találta, hogy sikerült kiválasztania a legcsúnyább keszkenőt. Riskó egy harsány „Isten áldja!” kíséretében felpattant a bakra, példát mutatva ezzel a többieknek.

Míg a hölgyek bevonultak a boltba, az urak felszálltak, pontosabban mondva felszúfolódtak Riskó hintójára. Petőfi megperzselve nézett a rövid hajú lány után, aki, mintha megérezte volna ezt, visszapillantott. Téreyné persze látta az érdeklődést, de nem bánta. Vigye csak Júlia ezt a Petőfit, nekik ugyan nem kell egy senkiházi költőféle, aki egyáltalán nem partiképes. Az meg kimondottan jó lenne, ha Júlia eljegyezné magát, mert akkor minden férjjelölt figyelve Marira korlátozódna, és akkor kiforoghatná magát egy hasznos házasság egy olyan előkelő famíliával, mint a Riskó.

Riskó lova belefeszült a hámba, és úgy ragadta magával a zsúfolt hintót, mint a pelyhet.

– Megkérem a főzőasszonyt, hogy készítsen csörögefánkot estére!
– lelkesedett Mari, mire Júlia máris új ötlettel állt elő:

– Abba lehet papírcsíkokat keverni, bölcs mondásokkal meg idézetekkel, és készen is van az esti multság!

Bár Marinak lenne ilyen élénk esze, bölintott rá Téreyné a lányok kérdő tekintetére, hogy szabad-e ekként szórakozni az urakkal. Talán ez az, amit a fiatal férfiak vonzónak találnak Júliában. Egyszerre bosszankodott és örült. Jobb, ha a lánya igazi úrilány, mindenféle különleges képesség nélkül. Mari tud mindent, amit kell: zongorázik, énekel, fest, hímez, virágot köt, sőt, még a gitáron is jeleskedik valamennyit, és olvas is, elég sokat, romantikus és léleképítő, szép történeteket – éppen annyit, hogy az úri társaságban szellemesnek mutatkozzék. Neveltetéséből fakadóan szenvedeg, romantikus álmokat sző, a kor ideálja szerint önmagát hősnőnek képzelve – ennyi szabadság jár a leányoknak.

Ha férjhez mennek, mindez odatesz... Kevés asszony engedheti meg magának, hogy nagy ábrándjait megtartsa, ahhoz igen gazdag vagy nagyon szerető és türelmes férj kell. Keveseknek adatik az meg.

Bár ez a Riskó – természetéből adódóan meg az anyagiakat illetően – éppen alkalmas lenne rá.

Mindez persze Júliára is igaz, aki tele van mindenféle ötletekkel, és hát a táncban, éneklésben lefőzi Marit, ez – sajnos – vitathatatlan. Viszont ő Marit mindig sokkal szebben öltözteti, mint Júliát az anyja. Igaz, annak ott a két kisgyerek, ráadásul a férje, Szendrey igen fősvény ember. Sorra jönnek el tőlük a szolgálók, olyan keveset fizet nekik, és annyi munkával terheli meg őket. Egyetlen szobalány jut az anyára meg a két lányára. Még csoda, hogy legalább dajka van a kisfiú mellett. Meglehet, ha a harmadik gyerek is lány lenne, Szendrey még dajkát sem szegődtetett volna...

Júlia az egyszerű, sötét színű ruháiban mégis kelendőbb, mint Mari a sok világos, habos, bécsi divatot utánzó holmiban.

De a lányok ezzel nem foglalkoztak, őket igaz barátság fűzte össze. Mindketten örültek a másik sikereinek, és ahogy a vásárlással végezve hazakeveredtek, a szobájuk magányában Mari lelkendezve állt Júlia elé.

– Milyen érdekes ember ez a Petőfi Sándor! Nem mondanám szépnek, de a szeme csak úgy perzsel. Ahogy rád nézett! Persze, rád mindenki így néz.

– Érdekes lenne elolvasni valamit azokból az *Úti jegyzetektől* – válaszolta Júlia kitérően, mert maga sem tudta, hányadán áll ezzel a Petőfivel. – Nektek jár az *Életképek*?

– Papám járhatja, de ha kiolvastuk, továbbadjuk a tantikának, csak a *Honderűt* tartjuk meg – vonta meg a vállát Mari. – Meg aztán ez talányi közlés. Emlékszem, hogy nagy melegben olvastam... De a tantiéknak talán megvan. Átküldöm Mártát, hogy kérjje meg.

Mari már csengetett is, és amikor a szobalány megjelent, utasította:
– Szaladjon át, Márta, a nagynénémhez, és kérje el tőle azt a tavalyi *Életrképeket*, amiben Petőfi a felvidéki útiról ír!

– Igenis – válaszolta a szobalány, aztán felcsillanó figyelemmel felkiáltott: – Petőfi úr, a költő?

– Az, az – nevetett Mari, és Júlia elcsodálkozott:

– Hát ilyen híres ember ez?

– Énekelik egynémely bordalát – adta tovább a tudást a szobalány, amire éppen aznap tett szert az udvarlójától, aki pincérként dolgozott odaát a fogadóban. – A Jani mesélte, milyen kulcert csinált ebédkor a Szarvasban!

– Miféle szó az, hogy *kulcer*? – nézett a lányra Mari fejcsóválva, mert üres óráiban tanítgatta a szobalányát a szép beszédre.

– És miféle „kulcert”? – kíváncsiskodott Júlia.

– Hát olyan... zűr zavart, botrányfélét – kereste a megfelelő szót a szobalány, aztán a lányok kérdő tekintetére folytatta: – Jani mesélte, hogy Petőfi úr ott ebédelt, amikor a Lajos gróf kompániája urukat éltette. Nagy hangon kurjongatták, hogy a Károlyi Lajos gróf micsoda egy nagyszerű ember, hogy karonfogva sétálgat velük, akik rangban annyival alatta vannak... Még az én Janimmal is szóba elegyedett, pedig az urak nem szoktak egy szolgálóval...

– Hát Petőfi? – kérdezte mohón Júlia.

– Az egyszer csak felugrott – magyarázta belemelegedve a mesélésbe a szobalány –, és odakiáltotta az uraknak, hogy mit magasztalnak egy ilyen-olyan... embert, akinek az apja meg a nagyapja, de még a szépapja is hazaáruló volt!

Júlia és Mari egyszerre sikoltott fel a meglepetéstől. Micsoda melegség! Mari már-már esztelennek gondolta, de azért tetszett neki. Júlia viszont valami felmagasztosult isteni bátorságot látott benne.

– És mi történt? – sürgette a folytatást Júlia.

– Mindenkiben megfagyott a vér! – kiáltotta a szobalány fellelkesülve, hogy ilyen hallgatósága akadt. Ha ezt a szolgálók közt elmeséli, csak néznek majd rá, hogy ő szórakoztatta a nagyságos kisasszonyokat! – Kicsoda az úr, hogy így mer beszélni?! Ezt kiáltották az urak, és körbefogták Petőfit. Mind fenyegetően markolta a pálcáját, volt, aki már emelte is, hogy öltre menjenek a Lajos gróf jó híréért!

– Magasságos isten! – sikoltotta Júlia, és lehanyatlott a kanapéra, meg sem gondolva, hogy ha ők ebéd után, a kocsikázáskor találkoztak Petőfivel, akkor Lajos gróf kompániája nem üthette agyon két órával korábban.

– Istenem, milyen skandalum! – nyögte Mari is, ő meg a karosszékbe rogyva.

Márta meg csak nézett, hogy tudna egyszerre mindkét elaléló hölgynek a segítségére lenni. De akkor megvilágosodott.

– Ne tessenek ijedezni! Petőfi úr ütött elébb! – kiáltotta, mire Júlia fantáziájában már ki is rajzolódott egy véres küzdelem, amelyben a költő százak felett arat fényességes győzelmet, mint a nagy Árész hadisten maga. De Mari előtt is tündökletes huszármentét viselő nemes úrként jelent meg a költő, ragyogó fénysugár által övezve, szinte lebegve a gaz hazaárulót életetők legázolt tetemei fölött.

– Vérontás volt hát! – nyögte Júlia. – Borzalom!

– Dehogy vót, instállom! – tért vissza a nagy izgalomtól a parasztos beszédhez Márta. – Ehun-é előrántá ménkű nagy bottyát a tekintetes úr, avval bumm, rávert az asztalra, hogy csak úgy döngött az a nagy golyó, ami a végibe van csinálva. Osztán megrettentek mind a nagyurak, és mint a csikaszok szűköltek visszafelé, mikor meghallák nekije a nevit, hogy ő a Petőfi Sándor!

Ez már olyan szép volt, hogy fel kellett rá támadni. Júlia felült a kanapén, és csak annyit bírt sóhajtani:

– Istenem, micsoda férfi!

Marinak is percekbe telt, mire rádöbbsent, miféle beszédet hallott ő az imént, és amikor villámló szemmel a szobalányára nézett, az rémülten kapott a szájához, majd sietett kifelé.

– Hozom az újságot, kisasszony!

A kebelbarátnők egyedül maradtak a szobában, és sóhajtozva néztek egymásra. Mari azon merengett, hogy bárcsak mindez Ábrányi Kornéllal történt volna meg, akihez, ha ekkora neve lenne, a szülei bizonyára hozzáadnák.

A dolog szépséghibája csak annyi, hogy Ábrányi eddig nemhogy szerelmet vallott volna neki, de még a szerelmes pillantásokkal is igen fukarul bánjt, a lánykéréstől pedig olyan távol állt, mint Makó Jeruzsálemtól, ahogy mondani szokták.

Júlia pedig megtalálni vélte ebben a titokzatos, Petőfi Sándor nevű emberben azt a férfit, akit forró, romantikus hevüléssel szerethet.

Mari tért előbb magához az ábrándozásból.

– Úgy látom, újabb hódoló akadt! – nevetett fel. – Ez a Petőfi úgy nézett, de úgy, mintha fel akarna falni a szemével. Hej, ha engem nézne egyszer csak feleennyire Kornél...

– Néz az – biztatta Júlia, de Mari megcsóválta a fejét.

– Tudom, hogy nem, hiába vigasztalsz. Unalmasnak talál, pedig annyit gyakorolok, hogy tudjak vele négykezesezni meg énekelni...

– Most, hogy itt vagyok, nem jut erre időd – ijedt meg Júlia, de Mari csak legyintett.

– Gyakorolhatok én akármennyit, nem tudom, mivel vonhatnám magamra Kornél figyelmét. – Lerázta magáról a rosszkedvet.

– Hanem legalább neked sem udvarol! Mert ha neked udvarolna, hát... kikaparnám a szemed!

– Pont te! – kacagott fel Júlia, bár volt Mari hangjában valami féltékenységféle. – Egy légynek sem tudnál ártani!

– Az nem igaz, mert reggel is agyoncsaptam egyet – hősködött Mari, aztán kedvesen oldalra hajtotta a fejét. – De áruld már el, melyik széptevőd tetszik? Riskó... hát, ő...

– Ő mindig nagyon gáláns – rázta meg a fejét Júlia –, de semmi érdekes nincs benne.

– Milyen „szép” keszkenőt vett neked! – nevetett fel Mari, és Júlia vele kacagott.

– Ne törődj vele, mamám úgysem adja oda!

– Lehet, az enyém megtartja – mulatott Mari. – Jó lesz a szobalánynak a portörléshez. – Aztán elkomolyodott: – Mamám szerint Riskó a legjobb parti, hozzá akar férjhez adni. Kornéltól hideglelést kap.

– Kornél nem szeret téged eléggé – nézett rá szomorúan Júlia, de látva, hogy a szavai mennyire elkedvetlenítik Marit, gyorsan hozzátette: – Legalábbis nem mutatja. Van ilyen ember, aki nem tudja ki mutatni a szeretetét...

Mari tudta, hogy Júlia az apjára gondol, akitől hideg parancsszavakon kívül nem sok mást kaptak a testvéreivel. Talán annak itták a levét, hogy egy olyan nő gyermekei, akit pillanatnyi felhevülésében Szendrey meg-megkíván, de nőként tisztelni, társként elfogadni nem tud. Júlia talán annak a rabságnak a megtestesítője, amibe akkor jutott, amikor el kellett vennie a kovácmester várandós lányát. Ő, Júlia volt a két ember között a kötelék, aminek nem kellett volna létrejönnie. Mari mindezt az anyjától hallotta – na, nem az ő fülének szánták, de elszunnyadt a kertben, amikor a tanti látogatóba jött, és arra ébredt, hogy az anyja ezt beszéli a nővérel. Amikor észrevették,

hogy ébren van, témát váltottak, de Mari addigra már éppen elég felkavaró dolgot hallott. Ezeket azonban nem oszthatta meg legjobb barátnőjével, Júliával.

– Csak szerelemből szabad házasodni, de a szerelem nem elég – mondta Mari koravén módon, mintha isten tudja mennyi tapasztalata lenne –, jól meg kell ismerni annak a jellemét, akinek a kezünket nyújtjuk, mert a házassággal nem jár együtt magától a szeretet és a megbecsülés.

Júlia rábámult. A férfiakról csak annyit tanítottak nekik, hogy apjuk és anyjuk, de inkább apjuk házából és fennhatósága alól a férjükébe jutnak. Kötelességük úriasszonyként a család és a férj kiszolgálása. Nem lehet akaratoskodni, külön utakon járni. A férjes asszonynak az ura mellett a helye, minden körülmények között ki kell tartania, történéjék bármi. Bár ezt a bármit Júlia és Mari még csak elképzelni sem tudta.

Júlia őszintén elcsodálkozott, amikor először döbbsent rá arra, hogy a szigorú, parancsoló tónus helyett egy férj és apa beszélhet gyengéd kedvességgel is a nejeivel és a leányával, ahogyan ezt Térey teszi. De neki nem ilyen apa, az anyjának nem ilyen férj jutott. Ezen nem lehet változtatni.

– Férjhez kell mennünk – folytatta Mari –, és a legjobbat kell kiválasztanunk, de – a szemé könnybe lábadt – amikor úgy szeretünk, de úgy, hogy a szívünk szakad, és nem akarnak ahhoz adni, akihez menénk, jobb lenne a sírba feküdni, mint nászágyba.

Júlia erre csak azt tudta volna mondani, hogyha Ábrányi odaállna Térey elé, és igazán akarná, akkor elvehetné Marit, de vagy nem mer, és akkor gyenge ember, akihez jobb, ha Mari nem megy hozzá, vagy nem akar, de akkor meg szerelem híján hiába reménykedik a barátnője. Ezt azonban nem mondhatta ki, mert Mari a nagy szerelemtől nem értette volna meg.

– Meglátod, megadja az Isten neked is, nekem is a jó férjet! – mondta Júlia vigasztalóan, anélkül hogy hitt volna ebben. – És ha megbecsüljük magunkat a jó szerencsében, akkor boldogok leszünk.

Ezek anyja szavai voltak, de az a mód, ahogyan apjuk lekezelte a gyerekei előtt az anyjukat, hitelét rontotta az asszonynak. Júlia nem is fogadta el egyetlen szavát sem arról, amit az életre vonatkozóan mondott, igaz, az anyja nem is nagyon igyekezett őt tanítani. Egykor magasra nézett, és meg is szerezte egy úriembernek nevezett, gazdag férfi figyelmét, de ennek annyiban kellett volna maradnia, ha ezt a figyelmet nem kíséri az ég áldása egy kislány formájában.

– Úgy lesz, úgy lesz! – ölelte magához Mari Júliát, mire az a szeretetet melegétől egészen megvidámodott.

– Régen terveztem, és mára meg is valósítom! – váltott témát Mari. – Tudod, hogy két kék ruhát varrattam, ugyanabból az anyagból. Hát, az egyiket neked adom, hogy úgy öltözzünk, mintha ikertestvérek lennénk!

Júlia elcsodálkozott. Egyrészt a világoskéket, ami Mari kedvenc színe volt, ő nem szerette, másrészt, hogyan lehetne őket ikertestvérek nézni?! Mari alacsonyabb és gömbölydedebb is.

– A te ruhádból be kell venni, de a hosszával nem lesz baj, mert direkt a legmagasabb sarkú cipőmhöz varrattam, hosszabb, mint az enyém, így jó lesz. Gyere, próbáld fel! Hamar beveszünk belőle.

– De én nem fogadhatom el – szabadkozott Júlia. – Az az anyag igen drága selyemszatenglő!

– Csak ma estére, csak amikor nálunk vagy! Olyan keveset lehetünk együtt. Jólesne, ha lenne itt egy ruhád. Amikor megsimítanám, úgy érezném, itt vagy velem – kérlelte Mari, és Júlia erre nem ellenkezhetett tovább.

Amikor a vizitbe érkezett, fiatal férfiak előtt a lányok megjelentek az egyforma ruhában, Téreynének kimeredt a szeme. Nem a csodálkozástól, hanem a bosszúságtól. Júlia sötétebb árnyalatú hajához ez a ruha, ez a szín sokkal jobban illett, mint Marinak. Mintha egy istennő lépett volna be a szalonba a komornájával, csakhogy ez a komorna jelen esetben a ház kisasszonya volt.

A férfiak, természetesen mind a hárman, Júliára meredtek elismerő sóhajokkal, és Téreyné sejtette, hogy az ötlet a világoskékbe öltözésről csakis Maritól származhatott, hiszen Júlia a sötét színeket kedveli. De Mari annyira szereti barátnőjét, hogy boldogan tolja maga elé mindenhol és mindenben.

– Milyen gyönyörűek ma a hölgyek! – lelkesedett elsőnek Pap Endre, aki jól tudta, hogyan kell egy nő kedvében járni. – De ha megengedik, haladéktalanul hazatérnék a feleségemhez, épp az imént üzentek, hogy hívták a bábát...

Júlia kellemetlen érzésekkel fogadta a hírt. Bosszantotta, hogy Petőfit nem látja a vendégek között – késik, vagy el sem jön? –, Pap meg inkább maradt volna a felesége mellett. Mari viszont kedvesen válaszolt:

– Menjen csak, Pap, menjen, és mondja meg Jozefának, hogy lélekben vele vagyunk!

– Feltétlenül megüzenjük, ha megvan a gyermek – ígérte Pap és már indult is, de Riskó felugrott.

– Elkísérlek – ajánlotta –, nehogy valami bajod essék a hazafelé vezető úton. Egy napra elég volt egy baleset!

– No, hiszen az urak nélkül is megszületik az a gyerek – ellenkezett velük Téreyné, mert azt nem bánta, hogy Pap elmegy (bár hogy miért jött el, azt ő sem értette), de Riskót marasztalni akarta a lánya mellett.

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

– Maradj csak! Mi bajom eshetne? – tiltakozott Pap, és már ott sem volt, Mari pedig izgatottan nézett a férfiakra.

– Miféle balesetről beszél?

– Petőfi lovasbalesetéről – magyarázta Riskó. – Sándor barátunk az ágyat nyomja, mert rendesen megütötte a lábát. Félek, hogy nem fog táncolni a holnapi bálon.

– Az a ló, az Endre lova, a Zsuzsi, remek állat, de tüzesvérű jószág – vette át a szót Sass. – Ráadásul sárlik, nem lett volna szabad egy olyan gyakorlatlan lovasnak, mint Sándor, ráülni. Semmiképpen. Meg is lett az eredménye.

Téreyné enyhén megcsóválta a fejét. Nem szalonba illő beszéd az, hogy egy ló sárlik, nem véletlen, hogy az írnok úr nem jön szóba kérként a lányoknál.

– Ej, nagy kár lenne, ha nem tudna holnap eljönni a bálba – mondta Júlia, Mari azonban ennél jobban megjédt.

– Remélem, nem tört csontja szegény barátjuknak. Küldetek neki húslevest a fogadóba.

– Nagyon kedves magácskától, Mari – mosolygott Riskó –, de nem a fogadóban van már, hanem a házamban. A gazdaasszonyom jó gondját viseli.

– Hogyhogy magánál lakik? – csodálkozott Téreyné.

– Biztos a ramazuri miatt – kacagott fel Mari. – Beszélük, hogy összeakasztotta a bajsztát Lajos gróf korteseivel.

– Hogy kegyed milyen tájékozott! – kiáltott fel ámulva Sass, amiért Mari megajándékozta egy fénylő mosollyal.

– Ha nem éri a baleset, biztosan nem tudjuk rábeszélni az elköltözésre – folytatta a magyarázatot Riskó. – „Még azt hiszik felőlem, hogy félek tőlük!” Azt hajtogatta.